

İlkokul Çağı Çocuklarının Depreme Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

Besime BİLMEZ^{*a}, Saliha ÇETİN SULTANOĞLU^b, Suna VURAL^c, Ebru BOĞA BARAN^d, Nurcan ALAGÖZ^e,

Makale Bilgisi

DOI:

Makale Geçmişi:

Geliş : 01.12.2023

Düzeltilme : 29.04.2024

Kabul : 07.05.2024

Keywords:

Afet eğitimi,

Deprem,

Depreme hazırlık,

İlkokul,

Afet eğitimi

Makale Türü:

Araştırma Makalesi

Öz

Bu çalışmada; ilkokul çağı çocuklarının depreme yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma görüşme yönteminin kullanıldığı nitel bir çalışma olarak tasarlanmış bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep, Diyarbakır, Bingöl, Kahramanmaraş, Malatya, Adıyaman, Şanlıurfa gibi farklı illerden amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenen, ilkokula devam eden 26 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi uygulanmış, temalar oluşturulmuş, içerikler kodlanmış ve oluşan temalar yorumlanmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde; katılımcıların çoğunluğu depremden olumsuz etkilendiklerini, okulda eğitim aldıklarını ve evde deprem senaryoları uygulayarak gelecekteki olası depremlere hazırlanmış olduklarını belirtmişlerdir. Daha büyük bir grupla ve farklı zamanlarda veri toplamak ve depremin gelecekteki sonuçlarını veya etkilerini takip etmek ve depremden etkilenen kişileri desteklemek için boyutsal çalışmalar yapılabilir.

Investigation of Primary School Children's Views on Earthquake

Article Information

DOI:

Article History:

Received : 01.12.2023

Revised : 29.04.2024

Abstract

The aim of this study was to examine the views of primary school children on earthquakes. The research was designed as a qualitative study using the interview method. The study group of the research consists of 26 children attending primary school, who were selected by purposive sampling method from different provinces such as Gaziantep, Diyarbakır, Bingöl, Bingöl, Kahramanmaraş, Malatya,

*İlgili Yazar: bbilmez@bingol.edu.tr

* Dr. Öğr. Gör. Bingöl Üniversitesi, Genç Meslek Yüksek Okulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Türkiye, bbilmez@bingol.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0002-8872-4761>

* Dr., İngiltere, SCS Child Development Consultancy, London UK, salihacetin46@gmail.com

* Dr. Öğr. Gör. Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Meslek Yüksek Okulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Türkiye, starkocin@bingol.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0002-3380-2144>

* Dr. Öğr. Gör. Dicle Üniversitesi, Ergani Meslek Yüksek Okulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Türkiye, ebru.boğa@dicle.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0001-9487-6123>

* Öğr. Gör. Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Meslek Yüksek Okulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Türkiye, nalagöz@bingol.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0002-1344-6760>

Accepted : 07.05.2024

Keywords:

Disaster education,
Earthquake
Earthquake preparedness
Primary school
Earthquake education

Article Type:

Research Article

Adıyaman, Şanlıurfa. A personal information form and a semi-structured interview form prepared by the researchers were used to collect data. Content analysis was applied in the evaluation of the data obtained within the scope of the study, themes were created, the contents were coded and the themes were interpreted. When the findings of the study were analyzed, the majority of the participants stated that they were negatively affected by the earthquake, received training at school and prepared for future earthquakes by practicing earthquake scenarios at home. Longitudinal studies can be conducted with a larger group and at different times to collect data and follow the future consequences or effects of the earthquake and to support people affected by the earthquake.

Giriş

Son yıllarda sıkça yaşanan doğal afetlerin dünya genelinde ciddi etkileri olmuştur. Afet Epidemiyolojisi Araştırma Merkezi'nin yıllık raporuna göre, 2020 yılında kuraklık, deprem, sel, toprak kayması ve orman yangınları da dâhil olmak üzere dünya genelinde en az 389 doğal afet meydana gelmiş, 15.080 kişi hayatını kaybetmiş, 98,4 milyondan fazla kişi etkilenmiş ve 171,3 milyar dolarlık ekonomik kayba neden olmuştur. Özellikle depremler çok büyük ekonomik kayıplara ve can kayıplarına neden olmaktadır. 2000 ve 2019 yılları arasında, depremler (tsunamiler dahil) afet olaylarından kaynaklanan tüm ölümlerin %58'ini oluşturmuş ve dünya çapında 720.000 ölümlü sonuçlanmıştır (Wang ve ark., 2023). “Afet, toplumun birçok farklı açıdan kayıplar vermesine neden olan, hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya aksatan, olaya maruz kalan toplumun başa çıkma kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olaylar bütünü olarak” (Akt., Avcı, 2023) tanımlarken, Amerika Birleşik Devletleri Federal Acil Durum Yönetim Ajansı (FEMA) bir afeti, “toplumda maddi hasar, ölüm(ler) veya yaralanmalarla sonuçlanan bir olay olarak” tanımlamaktadır (Russell ve ark., 2019).

Doğal afetler insanoğlunun sağlığını fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak etkilemekle kalmayıp aynı zamanda bireylerde hastalıklara, ölümlere ve sakatlıklara sebep olmaktadır. Doğal afetlerin insanlar üzerinde maddi ve manevi yıkıcı etkileri bulunmaktadır (Ataç ve Özsezer, 2021). Beklenmedik zamanlarda ortaya çıkan olayların toplumlar üzerinde önemli etki ve sonuçları olduğu düşünülmektedir. Doğal bir afet olan depreminde toplumlar dolayısıyla bireyler üzerinde etkisi olmakla birlikte depremden en çok etkilenen bireylerin başında çocuklar gelmektedir. Depremler yaygın yıkımlara yol açabilen, yaşamı tehdit eden ve hayatın olağan akışını bozan doğal afetlerdir. Depremlerin psikolojik etkileri ve sonuçları arasında travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), depresyon, anksiyete, tekrarılma korkusu, fiziksel, psikolojik, sosyal ve davranışsal sorunlar gibi pek çok bozukluk yer almaktadır. Depremler günlük hayatın akışını bozar. Dolayısıyla çocukların yaşam kayıplarına verdikleri tepkiler ve rutinlerine ne zaman döneceklerine dair düşünceleri üzerinde durulması gereken önemli konulardır. Bu noktada deprem sonrası çocuklara yönelik uygulanan psikososyal müdahalelerin ve eğitim faaliyetlerinin çocukların stres tepkilerini azaltmada ve hayata uyum sağlamalarında önemli bir rol oynadığı söylenebilir (Cihanoğlu ve ark., 2024; Gürbüz ve Koyuncu, 2023; Özdemir ve ark, 2007; Coşkun, 2011).

Bir afette yaralanan bireylerin yaklaşık %25-30'unu çocuklar oluşturmaktadır (Russell ve ark., 2019; Burke ve ark., 2010). Farklı biyolojik, sosyal ve etik faktörler göz önüne alındığında çocuklara afet anında doğru müdahaleyi yapmak ve göstermek, afet müdahalesi ve hazırlığına yaklaşırken daha fazla dikkate alınmasını gerektirir (Burke ve ark., 2010). Dünya üzerinde son zamanlarda yaşanan felaketler, kasırgalar, kitlesel silahlı saldırılar, seller ve COVID-19 pandemisi göz önüne alındığında, afetlerde çocukların durumu hakkında araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Literatüre bakıldığında depremin çocuklar üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmalara rastlanmıştır (Avcı, 2022; Adebäck ve ark., 2018; Pınar, 2017; ; Aksoy,2011; Peek, 2008). Mermer ve arkadaşları (2018) de ortaokul öğrencileriyle yaptıkları çalışmalarında çocukların afet planı hazırlığı konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları, çocukların cenin pozisyonu evden kaçma gibi deprem uygulamalarını bildikleri ancak uygulamada yetersiz oldukları belirlenmiştir. Çocukların deprem sebebiyle birçok durumla mücadele ettiği ve çocukların depremden en çok etkilenen kesim olduğunu ve ilkökul öğrencilerine depreme yönelik hazırlık ve korunma bilgisi eğitiminin öğrenciler tarafından faydalı bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazında yapılan çalışmalara

bakıldığında çocukların depreme yönelik çok fazla bilgiye sahip olmadıkları görülmektedir. (Gürbüz ve Koyuncu, 2023; Çoban, 2017).

Ülkemizde 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen deprem de insanlarda yıkıcı etkilere sebep olmuştur. Bir doğa olayı olan depremin önüne geçilememektedir. Ancak alınacak önlemler ile depremin zararları asgari düzeye indirilmesi mümkündür (Coşkun, 2011). Çocuklarda bu etkileri en aza indirmek için çocukların depreme yönelik bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Çocuklara deprem ve depremden korunma yolları, deprem sırasında neler yapmaları gerektiği konusunda eğitimler vermek; her hangi bir afet yaşandığında ve sonrasında yapılması gerekenler konusunda daha tedbirli olmalarını sağlayacağı düşünülmektedir (Gürbüz ve Koyuncu, 2023; Coşkun, 2011; Özdemir ve ark, 2007).

7-11 yaş arası dönem çocuklarının somut işlemleri yapabilecek durumda olmaları, deprem ve afetlere dair sahip oldukları bilgiler ve algılama düzeylerinin iyi olması dolayısıyla depremi en iyi algılayabilecek yaş gruplarından biri olarak düşünülse de verdikleri tepkiler yoğun olarak görülmektedir. Kabus görme, yemek yiyememe veya aşırı yemek yeme, gerileme, öfke, güvensizlik, saldırganlık ve uyku bozuklukları gibi pek çok davranışsal problem çocukların bu dönemde deprem veya bir afet sonrası gösterdiği sık tepkilerden bazıları olarak bilinmektedir. Bu araştırmada bu düşünceden yola çıkarak, 7-11 yaş arası ilköğretim grubu çocukların; depreme yönelik bilgi düzeyleri, evde ve okulda deprem eğitimi durumları, deprem hazırlıkları yapıp yapmadıkları, deprem anında ve sonrasındaki yaklaşımlarına dair görüş elde etmeyi amaçlamıştır. Afet/deprem olgusuna yönelik kapsamlı bakış açına yönelik çok az çalışmaya rastlanılmıştır. Afet ve dolayısıyla deprem eğitimine yönelik kapsamlı bir bakışın literatürde yapılacak çalışmalara yeni bir boyut kazandıracağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma görüşme yönteminin kullanıldığı nitel bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Nitel araştırmalar; olayların, durumların, insana dair bireysel özelliklerin derinine inerek, doğal ortamda ve gerçekçi bir biçimde bilginin detaylarını inceleme olarak ifade edilmektedir (Baltacı, 2019; Yıldırım ve Şimşek, 2018; Connelly, 2016). Görüşme tekniğinde ise; araştırma konusuna yönelik yaşam deneyimlerini, alışkanlıkları, duyguları, tutumları ve düşünceleri açığa çıkararak konunun derinine inmek amaçlanmaktadır (Okumuş, 2020; Bengtsson, 2016). Görüşme tekniğinin kullanıldığı araştırmalar kaynakların ulaşılabilirliği ve kullanılan verilerin niteliğine göre farklı biçimlerde yürütülebilmektedir. Bu yöntemlerden biri olan yapılandırılmış görüşme tekniği ile, araştırmacılar tarafından önceden hazırlanmış sorular aracılığıyla veriler elde edilmektedir (Büyüköztürk ve ark., 2019). Bu doğrultuda tasarlanan araştırmada, ilkokul çağı çocuklarının depreme yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi

İlkokul çağı çocuklarının depreme yönelik görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılmış olan çalışmanın örneklem grubunu; ülkemizde 6 Şubat depreminin yoğun olarak hissedildiği/yaşandığı (Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinden Gaziantep, Diyarbakır, Bingöl, Kahramanmaraş, Malatya, Adıyaman ve Şanlıurfa) on bir ilden yedi il amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olan ve bu illerden ilkokula devam 7-11 yaş arası 40 çocuk dâhil edilmiştir. Toplanmış olan formlardan hatalı ve eksik doldurulan formlardan 14 form analizlere dâhil edilmeyerek ve 26 katılımcıya ait form ile örneklem oluşturulmuştur. Çalışmaya katılan katılımcıların 15'nin kız, 11'sinin erkek olduğu; örneklem grubundan en az katılımın 11 yaş (3 çocuk), en fazla katılımın 7, 9 ve 10 yaş (6 çocuk) grubundan olduğu; katılımcıların sınıf düzeylerine bakıldığında ise en fazla katılımcının 3. Sınıflardan (10 çocuk), en katılımı sağlayanların 1., 4. ve 5. sınıflar olduğu; araştırma grubunu oluşturan çocukların büyük çoğunluğunun afet eğitimi aldığı (22 çocuk), almayanların ise (4 çocuk) küçük bir kısmını oluşturduğu saptanmıştır. Nitel araştırmalar genellikle gözlem ya da görüşme teknikleri gerçekleştirildiğinden dolayı büyük örneklem grubuna gereksinim duyulmamaktadır ve küçük çalışma grupları ile yürütülmektedir (Baltacı, 2018; Morse, 2016).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde, araştırmacılar görüşme sürecinde yer alan soruları önceden hazırlamaktadır ve bu yönüyle yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde daha sistematik bilgiler elde edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan soruların belirlenmesi amacıyla ilk aşamada literatür taraması yapılmıştır. Ardından hazırlanan form psikoloji, afet yönetimi ve çocuk gelişimi eğitimi alanlarında dört uzman görüşüne sunulmuştur. Alan uzmanlarının görüşleri ve önerileri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış ve toplam 11 sorudan oluşturulmuş olan yarı yapılandırılmış görüşme formunun son hali verildikten sonra yeniden iki uzman görüşüne sunulmuş ve onay alındıktan sonra Etik Kurul Onayı izni alınmıştır. Etik Kurul Onayı alındıktan sonra form asıl uygulamalar yapılmadan önce 7-11 yaş grubu örneklem grubu özelliklerine yakın 6 çocuğa pilot olarak uygulanmıştır. Görüşme öncesi katılımcılar araştırma hakkında bilgilendirilerek ve çalışma ile velilerden ilgili onamları alınmıştır. Her görüşme yaklaşık olarak 30 dakika sürmüştür. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla ilkökula devam eden 7-11 yaş arasındaki çocuklara afet/deprem hakkındaki düşünceleri ile ilgili sorular aracılığıyla görüşlerine başvurulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunda Yer Alan Sorular

1. Deprem denince aklınıza ne geliyor?
2. Deprem anında yapılması gerekenleri biliyor musun? Cevabın “Evet” ise açıkla mısın?
3. Deprem sonrasında yapılması gerekenleri biliyor musun? Cevabın “Evet” ise açıkla mısın?
4. Evinizde depreme yönelik hazırlık yapıldı mı? Yapıldıysa ne tür hazırlıklar yapıldığını açıkla mısın?
5. Okulunuzda depreme yönelik hazırlıklar yapıldı mı? Yapıldıysa ne tür hazırlıklar yapıldığını açıkla mısın?
6. Daha önce depreme yönelik eğitim aldınız mı? Açıkla mısın?
7. Depreme yönelik neler yapılabilir?
8. Bu konuda yetkili biri olsan neler yapmak isterdin?
9. Sizlerin bu konuda görev ve sorumlulukları neler olmalıdır?
10. Depremden sonra en çok gereksinim duyduğunuz şeyler nelerdi?
11. Konuyla ilgili eklemek istediklerin var mı?

Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında elde edilen verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi uygulanmıştır. Nitel araştırmalarda veri analizinde başvurulan yöntemler arasında yer alan içerik analizinde, elde edilen veriler detaylı bir şekilde incelenerek temalar oluşturulmaktadır (Gül ve Nizam, 2021). Oluşturulan temalar yorumlanarak katılımcıların görüşlerini değerlendirilmektedir. Verilerin analizini gerçekleştirmek için öncelikle tüm verilerin toplanması beklenmiştir. Çocukların vermiş oldukları cevaplar, iki farklı araştırmacı tarafından bağımsız olarak deşifre edilerek verilerin güvenilirliği artırılmış ve böylelikle gözlemciler arası güvenilirlik verileri elde edilmiştir. Gözlemciler arası güvenilirlik (Görüş Birliği) / (Görüş Birliği) + (Görüş Ayrılığı) x 100 formülü ile hesaplanmış ve yapılan analizler sonucunda gözlemciler arası güvenilirlik %100 olarak bulunmuştur (Erbaş, 2018). Annelerin ve öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplar geçerliliği sağlamanın bir kanıtı olarak doğrudan alıntı şeklinde sunulmuş ve bulgular bölümünde doğrudan alıntılar ayrıntılı bir şekilde verilmiştir. Tüm veriler toplandıktan sonra okumalar gerçekleştirilerek içerikler kodlanmıştır ve oluşan temalar yorumlanmıştır.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırma için Bingöl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'na başvurularak E-33117789-044-108160 sayılı Etik Kurul İzni alınmıştır.

Bulgular

İlkokul çağı çocuklarının depreme yönelik görüşleri yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmış, elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur. Çocukların vermiş oldukları yanıtlardan elde edilmiş veriler, dört ana tema ve her bir tema içinde alt temalara ayrılmış, çocukların vermiş oldukları yanıtlar doğrudan alıntı yapılarak "Ç1, Ç2.....26" şeklinde kodlanmıştır. Aşağıda yer alan Tablo 2'de depreme yönelik görüşler, depreme yönelik hazırlıklar, deprem sırasında ve sonrasında yapılması gerekenler, yetkililerin ve bireylerin sorumlulukları yönelik olmak üzere dört ana tema oluşturulmuştur. Çalışmanın bulgularının tema ve alt temaların içerik analizleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Depremi yaşamış farklı illerdeki çocukların deprem sonrası duygusal durumlarına yönelik ebeveyn görüşlerine ilişkin temalar ve alt temalar

Tema	Alt temalar
1. Depreme ilişkin görüşler	
<i>Deprem tanımı</i>	Sallanmak- sarsıntı Binaların yıkılması Doğal affet Deprem çantası Kayaların çatlaması-gürültü Yerin titremesi Korku- kötü şeyler İnsanların ölmesi
2. Depreme yönelik hazırlıklara ilişkin görüşler	
<i>Evde</i>	Deprem çantası alma Yapılmadı Eşyaların sabitlenmesi Battaniye, çök kapan tutun- video izlemek Deprem anında yapılması gerekenler hakkında konuşulması Evin sağlamlığına bakılması
<i>Okulda</i>	Tatbikat Yapılmadı Eşyaların sabitlenmesi
3. Deprem sırasında ve sonrasında yapılması gerekenlere ilişkin görüşler	
<i>Deprem sırasında</i>	Pozisyon alma Deprem çantasını alma Sakin kalma Bitmesini beklemek-sabitlenmemiş eşyalardan uzak durma İnsanları kurtarma Yardımlaşma Yiyecek yardımı
<i>Deprem sonrasında</i>	Binalardan uzak durmak-açık alanlara geçmek Deprem çantası hazırlamak-elektrikleri Kapatmak-yardımlaşmak Konteynirlara yerleşmek
4. Yetkililerin ve bireylerin sorumluluklarına ilişkin	
<i>Yetkililerin</i>	Sağlam ev yapma İnsanları bilgilendirme Çadır, güvenlik, seferberlik ilanı, eşyaları sabitleme İnsanları kurtarma Yardımlaşma

	Yiyecek yardımı
Bireylerin	Sağlam binalar yapma Yardımlaşma Önlem Eğitim alma Deprem çantası hazırlama Diğer

Depreme İlişkin Görüşler: Çalışmanın bu kısmındaki verileri ilkökul çağı çocuklarının depreme yönelik görüşlerinin incelenmesine yönelik ilkökul çağı görüşleri sorular doğrultusunda ele alınmıştır. Bu tema altında depremin onlar için ne anlama geldiği bu kapsamda ele alınmıştır.

Deprem denilince aklınıza ne geliyor soruna ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında katılımcıların sallanma ve sarsıntı, binaların yıkılması, doğal afet, deprem çantası, kayaların çatlaması ve gürültü, yerin titremesi, korku ve kötü şeyler ve insanların ölmesi anlamına geldiğini ifade etmişlerdir. Çocuklardan Ç2, Ç26, Ç13 “doğal afet demektir”, Ç3 “Bulunduğu yerin sallanması”, Ç26 “Yıkılmış bina”, Ç25 “Yıkılan evler, ölen insanlar”, Ç24 “Sarsıntılar depremde ne yapacağım aklıma geliyor”, Ç23 “Aklıma kötü şeyler geliyor”, Ç19 “Afetler geliyor aklıma”, Ç18 “ilk yardım çantası” şeklinde belirtmişlerdir.

Depreme Yönelik Hazırlıklara İlişkin Görüşler: Çalışmanın bu bölümdeki verileri depreme yönelik hazırlıklar teması altında evde ve okulda olmak üzere iki alt tema şeklinde ele alınmıştır.

Evinizde depreme yönelik hazırlıkların yapılıp yapılmadığına ilişkin çocukların görüşleri incelendiğinde büyük oranda çocuğun deprem çantası hazırlandığını, ardından herhangi bir hazırlık yapılmadığını belirtirken az sayıda çocuk eşyaların sabitlendiğini, battaniye alındığını, tatbikat ve video izlediklerini, deprem anında yapılması gerekenlerin konuşulduğunu ve evin sağlamlığına bakıldığını belirtmişlerdir. Çocuklardan Ç10, Ç12, Ç13, Ç25, “Yapılmadı”, Ç23 “Deprem çantası hazırlandı”, Ç24 “evet deprem çantası ve kıyafetlerimizi hazırladık”, Ç5, Ç26 “Deprem çantası hazırladık. Eşyaları sabitledik”, Ç6 “Battaniye”, Ç4 “Evet yapıldı. Deprem anında nerede durmalı, telefonların nereye konulacağı ve deprem çantasını alıp ve asıl duracağımızı” şeklinde açıklamışlardır.

Okulunuzda depreme yönelik hazırlıkların yapılıp yapılmadığına ilişkin çocukların görüşlerine bakıldığında çocukların büyük çoğunluğu tatbikat yapıldığını, daha az sayıda çocuğun ise tatbikat yapılmadığını ve iki çocuk ise eşyalar sabitlendiğini belirtmişlerdir. Çocuklardan Ç4 “Hayır maalesef”, Ç1 “Tatbikat yaptık”, Ç2 “Evet deprem tatbikatı yaptık”, Ç3 “Yapılmadı”, Ç11 “Çatlayan yerlere civa yaptılar”, Ç12 “Aklımızdan çıkarmayı denediler”, Ç13 “Evet yapıldı. Çök kapan tutun hareketi yaptık”, Ç15, Ç16 “Öğretmenim video izletti”, Ç20 “Okulumuzda depreme yönelik hazırlıklar yapıldı”, Ç23 “Yapıldı öğretmenim deprem olursa diye hızlı çıkma için montlarınızı arkanıza asın dedi” şeklinde ifade etmişlerdir.

Deprem Sırasında ve Sonrasında Yapılması Gerekenlere İlişkin Görüşler: Bu tema altında katılımcıların deprem sırasında ve sonrasında katılımcıların yapılması gerekenlere yönelik görüşlere yer verilmiştir.

Çocukların *deprem sırasında yapılması gerekenler sorusuna* çocukların verdikleri yanıtlara ilişkin görüşlere bakıldığında büyük çoğunluğu deprem anında yapılması gerekenleri çök-kapan-tutun, pozisyon almak, deprem çantasını almak, sakin kalmak, bitmesini beklemek ve sabitlenmemiş eşyalardan uzak durmaya yönelik şekilde yapmaları gerektiğini ve ayrıca az sayıda katılımcı ise bilmedikleri şekilde açıklamalarda bulunmuşlardır. Çocuklardan Ç12 “Hayır”, Ç5, Ç6, Ç7, Ç8 “çök, kapan, tutun”, Ç4 “Deprem çantasını alıp”, Ç11 “Evet deprem olduğunda çök kapan yapmalıyız”, Ç24 “evdeysen herhangi bir dolap yada koltuk baza kenarına çök”, Ç23 “Evet çünkü bence bunu bilmeyen çocuk yoktur” şeklinde belirtmişlerdir.

Çocukların *deprem sonrasında yapılması gerekenler sorusuna* çocukların verdikleri yanıtlara ilişkin görüşlere bakıldığında ise büyük çoğunluğu binalardan uzak durmak ve açık alanlara yönelmek, ardından deprem çantası hazırlamak-elektrikleri kapatmak-yardımlaşmak, az sayıda çocuk ise konteynirlara yerleşmek ve yapılması gerekenlerin neler olduğunu bilmedikleri şekilde açıklamışlardır. Çocuklardan Ç1 “Konteynir gibi şeyler Deprem çantası”, Ç2 “Binalardan uzak durmalıyız”, Ç3 “Hasarlı binalardan uzak

durmalıyız, Ç4 “Evet deprem bittikten hemen sonra binadan ayrılmalıyız”, Ç5 “Elektrikleri kapatmak” Ç10 “Hayır”, Ç13 “Eğer evimiz yıkılırsa çadırlara girebiliriz” şeklinde açıklamışlardır.

Yetkililerin ve Bireylerin Sorumluluklarına İlişkin Görüşler: Bu tema altında yetkililerin ve bireylerin sorumluluklarına ait görüşlere yer verilmiştir.

Depreme yönelik yapılması gerekenlere yönelik sorumluluklarının neler olduğu sorusuna ilişkin çocuklar binalar yapmak, yardımlaşmak, önlem almak, eğitim almak, deprem çantası hazırlamak şeklinde yanıtlar vermişlerdir. Çocuklardan Ç1 “Halka yardım etmek”, Ç2 “depremzedelere yardım ederiz”, Ç5 “Daha çok çadır”, Ç4 “Eğitim almak, depremden önce ve sonra yapılması gerekenleri bilmektir”, Ç7 “Fay hatlarına ev yapmazdım”, Ç8 “birkaç katlı bir ev yapardım”, Ç9 “1.önlem 2.Çadır 3.arabada yedek baddenkiye”, Ç10 “İnsanları bilgilendiririm”, Ç11 “insanlara yardım etmek, enkazın attında kalanların kurtarmak”, Ç14 “binaları sağlam yapardım onlara yardım gönderirdim”, Ç17 “Deprem çantası hazırlamak”, Ç18 “iyilik”, Ç19 “Evlerin altına faylı sistem koyarım”, Ç20 “Kolonları sağlam yapardım”, Ç23 “Dikkatli olmak”, Ç24 “sakin kalmak, korkmamak, güvenli yerde durmak”, Ç26 “Bilgili olmak” şeklinde belirtmişlerdir.

Depreme yönelik yapılması gerekenlere yönelik yetkililerin sorumluluklarının neler olduğu sorusuna ilişkin çocuklar sağlam ev yapmak, insanları bilgilendirmek, çadır, güvenlik, seferberlik ilanı, eşyaları sabitlemek, insanları kurtarmak, yardımlaşma ve yiyecek yardımı şeklinde ifade etmişlerdir. Çocuklardan Ç26 “İnsanları bilgilendirirdim. İnsanları çadır ihtiyaçlarını, su, gıda ihtiyaçlarını karşıladım”, Ç24 “binaları okulları sağlam yaptırırım okullar da sürekli tatbikat eğitimi veririm deprem çantası dağıtırım”, Ç23 “Çocuklara bunu daha kolay öğretmenin bir yolunu bulardım”, Ç15, Ç16, Ç21 “Evleri sağlam yapmalıyız”, Ç1 “Seferberlik veririm”, Ç2 “Kolilere yiyecek koyup evleri yıkılanlara veririm”, Ç4 “İnsanların güvenliğini sağlamak isterim” şeklinde ifade etmişlerdir.

Son olarak konu ile ilgili eklemek istediklerine yönelik olarak görüş belirtmeleri istenildiğinde büyük çoğunluğu hayır yanıtını, az sayıda çocuk sağlam zemin sağlam bina şeklinde görüş belirtmişlerdir. Çocuklardan Ç1 “mütahitleri sorguya sokmak”, Ç2 “sağlam yere sağlam bina yaptırardım”, Ç3, Ç4, Ç5 “hayır, yok” şeklinde belirtmişlerdir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, depremin etkilerini, ilkokul çocuklarının kendi deneyimlerini ve Türkiye'deki en büyük felaketlerden biri olan son Kahramanmaraş depremiyle ilgili görüşlerini araştırmaktadır. Deprem birçok insanı evsiz bırakmış, binlerce çocuk ebeveynlerini kaybetmiş ve birçoğu da sevdiklerini kaybetmiştir. Dünya genelinde her yıl milyonlarca çocuk doğal afetlerden etkilenmektedir ve deprem de bu felaketlerden biridir (Canpolat vd., 2023; UNICEF, 2011; UNISDR, 2009).

İlk görüşme sorusu depremin tanımıyla ilgiliydi, katılımcı çocuklar depremin doğal afet, yıkılan binalar, ölüm, gürültü, çatlayan kaya, sallanan zemin, korku, olumsuz şeyler... olarak tanımlanmasıyla ilgili görüşlerini paylaşmışlardır. Depremi yaşayan çocuklar kendi duygularını anlatırken, hala yaşanan felaketin etkisi altında oldukları görülmüştür. Saha deneyimi ve görüşme sürecindeki gözlemler, çalışmaya katılan çocukların çoğunda stres ve kaygı belirtileri olduğunu göstermektedir, psikolojik yardımın çocukların korkularının üstesinden gelmelerine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Araştırma bulgularına benzer şekilde Öncü ve Metindoğan (2010), 1999 Gölcük-Kocaeli depreminin travmatik yaşam olayı olarak etkisini belirlemek için iki grup ilkokul çocuğu ile çalışmıştır. Etkiyi belirlemek için projektif teknikler kullanmışlar ve çalışmaları için iki grup kullanmışlardır. Gruplardan biri 1999 Gölcük depremini yaşamış 53 çocuktan oluşurken, diğer grupta deprem deneyimi olmayan 50 çocuk yer almıştır. Sonuçlar, depremi yaşayan çocukların iki yıl sonra travmaya bağlı semptomlar gösterdiklerini ortaya koymuştur. Depremi yaşayan birçok çocuk depresyon, anksiyete, stres gibi farklı türde ruh sağlığı sorunları gelişmektedir (Dai vd., 2016; La Greca et al., 2013; Pfefferbaum et al. 2015; Rubens et al., 2018).

Diğer bir bulgu deprem deneyiminin ardından bazı çocukların konsantrasyon sorunları yaşadıkları ve derslere konsantre olmakta zorlandıkları görüşmeler sonucunda saptanmıştır. Bunun nedenleri olarak depremin, çocukların beyin gelişimi ve bilişsel becerileri üzerinde olumsuz etkilere neden olabilmektedir. Bu etkiler uzun süreli stres ve travmanın beyin kimyasalları üzerinde olumsuz etki yaratması, depresyon nedeniyle inanç kaybı ve kaybolmuşluk hissi olabileceği düşünülmektedir. Bir diğer olumsuz etki ise, stres

altındaki çocukların eğitime ve hayata olan inancını kaybetmesi nedeniyle devamsızlık yaptığı gün sayısının artmasıdır (Carrion ve Wong, 2012). Doğal afetlerin çocukların iyilik hali üzerinde olumsuz bir etkisi vardır. Fiziksel sağlıklarının yanı sıra ruh sağlığı sorunları da geliştirebilmekte ve bu durumda akademik sorunlara yol açabilmektedir. Gopal ve Nshrestha (2021) Nepal'de depremin çocukların refahı üzerindeki uzun vadeli etkisini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonuçları, depremin etkisinin 3 yıl sonra bile devam ettiğini göstermiştir. Kız çocukları daha fazla prososyal davranış sergilerken, erkek çocuklarının akran sorunları, hiperaktivite-dikkat eksikliği ve davranış sorunları sergilediği belirlenmiştir. Türkiye'de yapılan bir başka çalışma ise depremin okul çağındaki çocukların davranışları üzerindeki etkisini incelemiştir. Depremin tüm çocukların günlük yaşam aktivitelerini etkilediği ve katılımcı çocuklar arasında kızların erkeklere göre daha fazla travma sonrası stres bozukluğu yaşadığı tespit edilmiştir. Araştırma bulgularımıza benzer şekilde, katılımcıların yarısından fazlasının depremi hatırladığını ve afetle ilgili korkuları olduğunu göstermektedir (Ak, 2014).

Görüşmeler sırasında katılımcı çocukların çoğu meydana gelen depremin ardından okullarında deprem eğitimi aldıklarını belirtmiştir. Çocuklar afet öncesinde bu eğitimi almalarının, depreme hazırlanmaları için ideal ve daha faydalı olacağını ifade etmişlerdir. Deprem tatbikatlarının olaydan önce uygulanması halinde çocukların daha fazla fayda sağlayabileceği düşünülmektedir. Uygun erken müdahale politikaları ve stratejileri ile depreme yönelik riskleri en aza indirmek mümkündür. Çocukları deprem gibi doğal afetlere hazırlamak riskleri azaltarak doğal afetlerin çocuklar üzerindeki yıkıcı etkisini de aynı doğrultuda azaltacaktır. Katılımcılardan bazıları depremin ardından evlerinde video izleyerek ve deprem tatbikatı yaparak olası bir depreme hazırlandıklarını paylaşmışlardır. Ayrıca, olası bir deprem durumunda hayatta kalmak için gerekli malzemeleri içeren bir deprem çantası hazırladıklarını belirtmişlerdir (Ç4, Ç5, Ç23, Ç24, Ç26). Araştırma bulgularına benzer şekilde Fu ve Underwood (2015) deprem mağduru çocuk ve ergenlere yönelik okul temelli müdahale programlarının etkisini araştırmışlardır. Meta-analiz kapsamında 11 çalışmayı analiz etmişlerdir. İncelemeler sonucunda, okul temelli müdahale programlarının, deprem mağduru çocuk ve ergenlerde Travma Sonrası Stres Bozukluğunun (TSSB) etkisini azaltmada olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir.

Çocuklardan deprem sırasında ne yapmaları gerektiğine dair görüşlerini paylaşmaları istendiğinde ise, çocukların çoğunluğu bırak-kapan-tutun, güvenli pozisyon al, deprem çantasını hazır bulundur, deprem bitene kadar sakin kal şeklinde görüş bildirirken, sadece birkaç katılımcı herhangi bir fikri olmadığını belirtmiştir. Bu bulgular, katılımcı çocukların deprem konusunda ilgili eğitim ve bilgiye sahip olduklarını göstermektedir. Araştırma bulgularına benzer şekilde, İtalya'daki Emilia Romagna depreminden sonra ilkökul çocuklarının duygusal yeterliliklerini, duygu düzenleme, anlama ve ifade etme becerilerini ve deprem hakkındaki bilgilerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmada depreme maruz kaldıktan sonra duyguları anlamanın değişmediğini, deprem bilgisinin ve depremle ilgili duygusal dil ve duyguların depremi yaşayan grupta daha yüksek olduğunu göstermiştir (Raccanello ve ark. 2017).

Katılımcı çocuklar deprem sonrasında ne yapılması gerektiğine dair görüşlerini binalardan uzak durup açık alanlara gitmek, yaşamak için çadır ya da konteyner bulmak, elektriği kapatmak, yardımlaşmak olarak paylaşırlarken; bir katılımcı hiçbir fikri olmadığını belirtmiştir. Bulgular, katılımcıların çoğunun deprem sonrasında yapılması gerekenler konusunda yeterli bilgiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırma kapsamındaki bir diğer soru yetkililerin ve bireylerin sorumlulukları ile ilgili olarak; katılımcılar bireysel sorumluluklar olarak, binalar inşa etmek, yardımlaşmak, önlem almak, gerekli eğitimleri almak, deprem çantası hazırlamak olarak ifade etmişlerdir. Yetkililerin sorumlulukları olarak ise deprem için kolay yıkılmayacak güvenli evler inşa etmek, insanları bilgilendirmek, çadır sağlamak, güvenlik, savunmasız insanları kurtarmak, yardım etmek ve gıda yardımı sağlamaktır. Bu bulgular, deprem deneyiminin katılımcıların deprem ve doğal afet durumunda ihtiyaçlar konusundaki görüşlerini etkilediğini ve gelecek planlamalarında bu görüşlerin dikkate alınması gerektiğini göstermektedir. Hassan ve diğerleri (2020) şiddetli depremlerden sonra okul sistemlerinin dayanıklılığını araştırmıştır. Çalışmaları sırasında, şiddetli depremlerden sonra okul sisteminin işlevselliğini, dayanıklılığını ve toparlanmasını değerlendirmek için yeni bir çerçeveye sunmuşlardır. Bu çerçevede, okul hizmetlerinin niteliği ve niceliği, personel istihdamı, okula kayıt ve farklı aktörler arasındaki etkileşim, okulların yeniden açılması politikaları ve alternatif kayıt prosedürlerinin yanı sıra evde eğitim seçenekleri de dikkate alınmıştır. Politika ve stratejiler, okul

güvenliğini sağlayarak, deprem eğitimi vererek, yüksek risk altındaki ve hassas durumdaki çocuklara iyileştirme ve müdahale programları sunarak çocukları okula hazırlayabilir.

Bu çalışma, depremin ilkökul çocukları üzerindeki etkilerini ve Türkiye'deki son depremle ilgili çocukların kendi deneyimlerini ve görüşlerini sunmaktadır. Katılımcıların çoğunluğu depremden olumsuz etkilendiklerini, okulda eğitim aldıklarını ve evde deprem tatbikatları uygulayarak gelecekteki depremlere hazırlandıklarını belirtmişlerdir. Araştırmacıların saha deneyimleri, katılımcı çocukların depremle ilgili deneyimleri hakkında konuşmanın duygusal olarak zor olduğunu, dolayısıyla bu durumunun cevaplarına yansıdığını, bazılarının görüşmeye devam etmekte zorlandığını ve bazı durumlarda araştırmacının görüşme sürecine ara verdiği veya iptal etme durumunda kaldığı görülmüştür. Bu çalışma, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremden etkilenen bölgelerde yaşayan ilkökul çağındaki 26 katılımcı çocuk ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma yarı yapılandırılmış görüşme sorularına dayalı nitel bir çalışma olup sınırlı sayıda şehirdeki çocukların görüşleriyle sınırlıdır. Nitel araştırmalarda kesin ve net ölçütlerin olmaması, araştırma sırasında ortaya atılan kavramların bolluğu, öznellik- nesnellik tartışması, geçerlik, güvenilirlik, titizlik ve nitelik gibi durumlar nitel araştırmaların sınırlılıkları olarak düşünüldüğünde; farklı desenlerde araştırmalarda yürütülerek konu derinlemesine incelenebilir. Çalışmanın doğası ve katılımcıların ruh hali nedeniyle, ayrıca deprem sonrası yaşanan iç göç nedeniyle katılımcıya ulaşmada zorluklar vs. bazı durumlarda ayrıntılı bilgi toplamakta zorlanılmıştır. Bu nedenle daha ayrıntılı bilgi edinmek için büyük gruplarla ve farklı zamanlarda veri toplamanın daha uygun olacağı düşünülmektedir. Daha fazla katılımcıların olacağı nicel ve karma çalışmalar yapmak farklı görüşler sağlayabilir ve katılımcıların yaşadıkları deneyimler hakkında daha fazla bilgi sahibi olmaya olanak sağlayacaktır. Ruh sağlığı ile ilgili bu tür çalışmaların psikoloji alanındaki uzmanlar tarafından denetlenmesi ve gerekli durumlarda ilgili kurumlara yönlendirmeler yapılması gerekmektedir. Araştırmacılar, korunmaya muhtaç çocukları korumak için çocuk koruma politikalarının farkında olmalıdır. Depremin gelecekteki uzun dönem sonuçlarını veya etkilerini belirlemek ve olumsuz etkilenen bireyleri desteklemek amacıyla boylamsal çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Adebäck, P., Schulman, A., & Nilsson, D. (2018). Children exposed to a natural disaster: psychological onsequences eight years after 2004 tsunami. *Nordic Journal of Psychiatry*, 72(1), 75–81.
- Ak, B. (2014). Determination and Evaluation of Effects of Earthquake on School Age Children's (6-12 Years Old) Behaviours. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 152. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.09.332>.
- Aksoy, B. (2011). Depremi yaşamış olan 9. sınıf öğrencilerinin deprem kavramına yönelik algılarının nitel açıdan incelenmesi. *Journal of World of Turks*, 5(1), 247-265.
- Ataç M., & Özsezer G. (2021).The mental status and nursing approach of Children adoles affected by eartquake. *Emerg Aid Disaster Science* .1(1):22-27.
- Avcı, G. (2022). Disaster education in primary school: A qualitative research based on teachers' opinions. *Psycho-Educational Research Reviews*, 11(1), 125-146.
- Avcı, G. (2023). Afet Eğitiminde Afetlere Hazırlık: Üniversite Öğrencileriyle Tehlike Avı. *Afet Ve Risk Dergisi*, 6(1), 84-100.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231– 274.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Bengtsson, M. (2016). How to plan and perform a qualitative study using content analysis. *NursingPlus Open*, 2, 8-14.
- Burke, R. V., Iverson, E., Goodhue, C. J., Neches, R., & Upperman, J. S. (2010). Disaster and mass casualty events in the pediatric population. *In Seminars in pediatric Surgery*, 19 (4), 265-270.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Çakmak, E., Akgün, ÖE., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2019). Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Pegem Yayınları.

- Canpolat, N., Saygılı, S., & Sever, L. (2023). Earthquake in Turkey: Disasters and Children. *Turkish archives of pediatrics*, 58(2), 119–121. <https://doi.org/10.5152/TurkArchPediatri.2023.160222>
- Carrion, V. G., & Wong, S. S. (2012). Can traumatic stress alter the brain? Understanding the implications of early trauma on brain development and learning. *Journal of Adolescent Health*, 51(2), S23-S28. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2012.04.010>.
- Cihanoğlu, M., Vatansever, M., & Erden, G. (2024). School-based psychosocial and educational interventions for children and adolescents after the 1999 Marmara earthquakes in Turkey: A review on lessons learned. *Evaluation and program planning*, 103, 102403. <https://doi.org/10.1016/j.evalprogplan.2024.102403>
- Connelly, L. M. (2016). Trustworthiness in qualitative research. *Medsurg Nursing*, 25(6), 435-437
- Çoban, M. (2017). “Üç Boyutlu Oyunla Yapılan Deprem Eğitiminin İlkokul Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile Motivasyonlarına Etkisi Ve Öğrenci Görüşleri,” Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, 2017. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp>
- Çoşkun, Ş. (2011). “Afet Eğitimi Algılaması: İlköğretim Öğrencilerine Verilen Afet Eğitimlerinin Algılanmasını Ölçmek Üzere Bir Araştırma,” Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp>.
- Dai, W, Chen, L, Lai, Z, Li, Y, Wang, J., & Liu, A. (2016). The incidence of post-traumatic stress disorder among survivors after earthquakes: a systematic review and meta-analysis. *BMC Psychiatr*. 16:188. doi: 10.1186/s12888-016-0891-9
- Erbaş, D. (2018). Güvenirlilik. İçinde: Eğitim ve Davranış Bilimlerinde Tek Denekli Araştırmalar. E. TEKİN-İFTAR (Eds) Ankara: Anı Yayıncılık. 109-128.
- Fu, C., Underwood, C. (2015). A meta-review of school-based disaster interventions for child and adolescent survivors. *Journal of child and adolescent mental health*, 27(3), 161–171. <https://doi.org/10.2989/17280583.2015.1117978>
- Gopal, Baiju., & Shrestha, Nishtha. (2021). Psychological Problems Among Children Three Years After the Earthquake in Nepal. *Journal of Indian Association for Child and Adolescent Mental Health*. 17. 12-34. 10.1177/0973134220210202.
- Gül, S. S., & Nizam, Ö. K. (2021). Sosyal bilimlerde içerik ve söylem analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 181-198.
- Gürbüz, F., & Koyuncu N.E., (2023). “Çocuklar ve Deprem,” In International Conference on Scientific and Academic Research, 1, 379–38, 14-16 Mart. <https://asproceeding.com/index.php/icsar/article/view/326>
- Hassan, E. M., Mahmoud, H. N., & Ellingwood, B. R. (2020). Resilience of School Systems Following Severe Earthquakes. *Earth's future*, 8(10), e2020EF001518. <https://doi.org/10.1029/2020EF001518>
- La Greca, A.M., Lai, B.S., Llabre, M.M. et al. (2013). Children’s Postdisaster Trajectories of PTS Symptoms: Predicting Chronic Distress. *Child Youth Care Forum*, 42, 351–369. <https://doi.org/10.1007/s10566-013-9206-1>
- Mermer, G., Donmez, R.O., & Daghan, S. (2018). The evaluation of the education for earthquake preparation addressed to middle school students. *J Pak Med Assoc*. 68(12).
- Morse, J. M. (2016). Mixed method design: Principles and procedures. New York: Routledge.
- Okumuş, A. (2020). Bilimsel Araştırma Teknikleri. İstanbul. İstanbul üniversitesi yayınları. E-kitap: 107. <https://yokdersleri.yok.gov.tr/#ders>
- Oncu, E., & Metindogan, A. (2010). The Effects of the 1999 Turkish Earthquake on Young Children: Analyzing Traumatized Children’s Completion of Short Stories. *Child development*. 81. 1161-75. 10.1111/j.1467-8624.2010.01460.x.

- Özdemir, Ü., Ertürk M., Güner İ., & Koca K. (2002). "İlköğretimde " Deprem Ve Depremin Zararlarından Korunma Yolları'nın Önemi," *Doğu Coğrafya Derg.* 7 (7), pp. 109–131. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunidcd/issue/2450/31108>.
- Peek, L. (2008). Children and Disasters: Understanding vulnerability, developing capacities, and promoting resilience-an introduction. *Children, Youth and Environments*, 18(1), 1-29.
- Pfefferbaum, B., Jacobs, A. K., Griffin, N., & Houston, J. B. (2015). Children's disaster reactions: The influence of exposure and personal characteristics. *Current Psychiatry Reports*, 17(7), 56. <https://doi.org/10.1007/s11920-015-0598-5>.
- Pınar, A. (2017). What is secondary school students' awareness on disasters? A case study. *Review of International Geographical Education Online (RIGEO)*, 7(3), 315-331.
- Raccanello, D., Burro, R., & Hall, R. (2017). Children's emotional experience two years after an earthquake: An exploration of knowledge of earthquakes and associated emotions. *PloS one*, 12(12), e0189633. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0189633>
- Rubens, SL, Felix ED., & Hambrick EP (2018). A meta-analysis of the impact of natural disasters on internalizing and externalizing problems in youth. *J Trauma Stres.* 31:332–41. doi: 10.1002/jts.22292
- Russell, K. W., Fenton, S. J., & Pearson, E. G. (2019). The role of pediatric trauma centers in disaster preparation. *Current Treatment Options in Pediatrics*, 5, 267-275.
- UNICEF (2011). Children and Disasters: Understanding Impact and Enabling Agency. Children in a Changing Climate, Institute of Development Studies; Brighton.
- UNISDR (2009) 'Risk and poverty in a changing climate: invest today for a safer tomorrow', 2009 Global Assessment Report on Disaster Risk Reduction, UNISDR.
- Wang L., Gao L., Chen Y., Li R., He H., Feng, X. (2023). Earthquake disaster preparedness training programme for hearing-impaired children: a randomized quasi-experimental trial, *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 92, 103716; 2212-4209, <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2023.103716>.
- Yıldırım, A., & Şimşek H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin yayıncılık.

Etik Beyan

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul Onayına ilişkin Bilgi Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı = Bingöl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi= 16.05.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası= 2023- E-33117789-044-108160

Extended Abstract

This study was conducted to examine the views of primary school children about earthquakes. The study was designed as a qualitative study using the interview method. The study group consisted of 26 primary school children from different provinces such as Gaziantep, Diyarbakır, Bingöl, Bingöl, Kahramanmaraş, Malatya, Adıyaman, Şanlıurfa who were selected through purposive sampling method. Earthquake is a natural disaster that occurs unexpectedly and is an event that affects the society and thus children. Earthquake leaves deep physical, psychological and social effects on children and causes behavioral

problems. In order to minimize the effects of the earthquake, necessary information and training should be provided before and after the earthquake.

After applying to Bingöl University Health Sciences Scientific Research and Publication Ethics Committee for the research and obtaining Ethics Committee Permission, the study group of the research consisted of 40 children attending primary school, determined by purposeful sampling method from various provinces such as Gaziantep, Diyarbakır, Bingöl, Kahramanmaraş, Malatya, Adıyaman and Şanlıurfa. However, 14 forms were not included in the analysis due to incorrect and incomplete forms and the study was completed with the forms of 26 participants. In the study, a personal information form and a semi-structured interview form prepared by the researchers were used to collect data. In order to determine the questions in the semi-structured interview form, a literature review was conducted at the first stage. Then, the prepared form was submitted to expert opinion. The final version of the semi-structured interview form consisting of 11 questions was prepared in line with the opinions and suggestions of the field experts. Participants were informed about the research before the interview process. The interviews lasted approximately 30 minutes. The semi-structured interview form consisted of questions about the thoughts of primary school children about the earthquake. Content analysis was applied in the evaluation of the data obtained within the scope of the study.

When the results of the study were analyzed, it was revealed that children who experienced the earthquake were still under the influence of the disaster and most of the children had symptoms of stress and anxiety. In addition, most of the participant children stated that they received earthquake training at their schools after the recent earthquake. Some of the participants shared that they received earthquake training at home after the earthquake, such as watching videos and practicing earthquake scenarios. They also stated that they prepared an earthquake kit with the necessary materials to survive in case of a future earthquake. While most of the children shared their opinions on what to do during an earthquake, such as drop-cover-hold, take a safe position, have an earthquake kit ready, and stay calm until the earthquake is over, only a few participants stated that they had no idea. These findings show that the participant children have relevant education and knowledge about earthquakes. While the participant children shared their opinions on what to do after an earthquake as staying away from buildings and going to open areas, finding a tent or container to live in, turning off the electricity, and helping others, one participant stated that he had no idea. The findings revealed that most of the participants had sufficient knowledge about what to do after an earthquake. Participant children expressed individual responsibilities as building buildings, helping each other, taking precautions, receiving necessary trainings, and preparing earthquake bags. The responsibilities of the authorities are to build safe houses for the earthquake that will not collapse easily, inform people, provide tents, provide security, rescue and help vulnerable people, and provide food aid. These findings suggest that the earthquake experience influenced participants' views on needs in case of earthquakes and natural disasters and that these views should be taken into account in future planning.